

АНАЛІЗ РОБОТИ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ В РОЗРІЗІ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ: ВАНТАЖНІ ПЕРЕВІЗНИКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуті і проаналізовані галузеві показники роботи автомобільних вантажних перевізників (юридичних та фізичних осіб) у Вінницькій області на основі статистичних даних. Відзначено, що на протязі розглянутого періоду спостерігається тенденція до покращення основних результуючих показників діяльності суб'єктів господарювання.

Ключові слова: автомобільний транспорт, вантажообіг, вантажний перевізник, загальний пробіг, обсяг перевезень, середня відстань перевезень, суб'єкт господарювання.

Abstract

The industry performance indicators of road freight carriers (legal entities and individuals) in Vinnytsia region were reviewed and analyzed based on statistical data. It was noted that during the period under review, there was a tendency to improve the main performance indicators of business entities.

Keywords: road transport, freight traffic, freight carrier, total mileage, volume of transportation, average transportation distance, business entity.

Вступ

Автомобільний транспорт загального користування (АТ) у Вінницькій області є підгалуззю галузі транспорту і його функціонування направлене на задоволення потреб населення і суспільного виробництва в автомобільних перевезеннях. Структурними складовими елементами АТ за [1] є: перевізники, автостанції, автовокзали, виконавці технічного обслуговування і ремонту автотранспортних засобів, вантажні термінали, вантажні автомобільні станції та контейнерні пункти.

Метою роботи є розгляд і аналіз роботи автомобільних вантажних перевізників. Підставою для проведення аналізу слугують статистичні показники, що характеризують діяльність підприємств АТ у Вінницькій області. До уваги бралась інформація за період з 2017 року по 2021 рік, оскільки з моменту введення військового стану окремі облікові і групові статистичні дані або відсутні, або відображені не повністю з ряду причин.

Результати дослідження

За даними [2] згідно з класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД) кількість юридичних або фізичних осіб, які здійснюють на комерційній основі чи за власний кошт перевезення вантажів автотранспортними засобами у Вінницькій області на дійсний час становить:

- транспорт і логістика – 9439, них 1342 (14,22 %) це підприємства, а 8097 (85,78 %) – фізичні особи - підприємці (ФОП);
- вантажний автомобільний транспорт – 4138, з них 393 (9,5 %) - підприємства, а 3745 (90,5 %) – (ФОП);
- надання послуг перевезення речей - 125, з них 10 (8 %) - підприємства, 115 (92 %) – (ФОП);
- інша допоміжна діяльність у сфері транспорту – 454 з них 124 (27,31 %) - підприємства, а 330 (72,69%) – (ФОП).

Тобто, на ринку вантажних автомобільних перевезень і супутніх з ними транспортних послуг домінуючими за чисельністю є фізичні особи – підприємці.

Відомості про динаміку зміни обсягів перевезень вантажів всіма суб'єктами господарювання і автотранспортними підприємствами у Вінницькій області за період, що розглядається, подані в таблиці 1.

Таблиця 1- Перевезення вантажів

Найменування показника	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
1. Обсяги перевезень автомобільним транспортом, млн. тонн	27,8	29,2	30,0	31,7	35,0
2. Обсяги перевезень автотранспортними підприємствами, млн. тонн	4,0	3,9	4,0	4,1	4,9

Аналізуючи дані, наведені в таблиці 1, а також враховуючи інформацію [3], можна зробити наступні висновки:

- питома частка обсягів перевезень вантажів автомобільним транспортом у Вінницькій області відносно загальних обсягів перевезень вантажів по Україні становить по роках відповідно: 2017 рік – 2,5 %; 2018 рік – 2,4 %; 2019 рік – 2,6 %; 2020 рік – 2,6 %; 2021 рік – 3,1 %;

- на протязі розглянутого періоду спостерігається тенденція до збільшення обсягів перевезень вантажів: у 2018 році порівняно з 2017 роком на 5,04 %; у 2019 році порівняно з 2018 роком на 2,74 %; у 2020 році порівняно з 2019 роком на 5,67 %; у 2021 році порівняно з 2020 роком на 10,41 %;

- питома частка обсягів перевезень вантажів автотранспортними підприємствами у Вінницькій області відносно загальних обсягів перевезень вантажів АТП по Україні становить по роках відповідно: 2017 рік – 3,2 %; 2018 рік – 2,9 %; 2019 рік – 2,1 %; 2020 рік – 2,1 %; 2021 рік – 2,7 %;

- питома частка обсягів перевезень вантажів автотранспортними підприємствами відносно загальних обсягів перевезень вантажів у Вінницькій області становить по роках відповідно: 2017 рік – 14,39%; 2018 рік – 13,35 %; 2019 рік – 13,33 %; 2020 рік – 12,93 %; 2021 рік – 14,0 %;

- на протязі останніх трьох років розглянутого періоду спостерігається тенденція до збільшення обсягів перевезень вантажів автотранспортними підприємствами: у 2019 році порівняно з 2018 роком на 2,56 %; у 2020 році порівняно з 2019 роком на 2,5 %; у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 19,51%.

Дані про динаміку зміни обсягів виконаної транспортної роботи (вантажобігу) всіма суб'єктами господарювання і автотранспортними підприємствами в тому числі у Вінницькій області за період, що розглядається, відображені на рисунку 1.

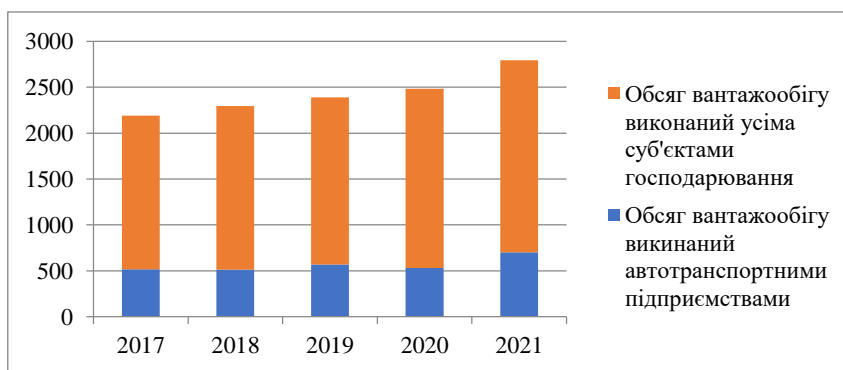

Рис. 1. Динаміка зміни вантажообігу

Аналізуючи інформацію, представлену на рис. 1, а також беручи до уваги відомості, що містяться у [3], можна зробити наступні висновки:

- питома частка вантажообігу, виконаного автомобільним транспортом у Вінницькій області, відносно загальних його обсягів по Україні становить по роках відповідно: 2017 рік – 2,68 %; 2018 рік – 2,47 %; 2019 рік – 2,78 %; 2020 рік – 2,99 %; 2021 рік – 3,37 %;

- на протязі розглянутого періоду спостерігається тенденція до збільшення загального обсягу вантажообігу: у 2018 році порівняно з 2017 роком на 6,6 %; у 2019 році порівняно з 2018 роком на 1,95 %; у 2020 році порівняно з 2019 роком на 7,34 %; у 2021 році порівняно з 2020 роком на 7,08 %;

- питома частка вантажообігу, виконаного автотранспортними підприємствами, відносно загального його обсягу у Вінницькій області становить по роках відповідно: 2017 рік – 30,84 %; 2018 рік – 28,74 %; 2019 рік – 31,39 %; 2020 рік – 27,24 %; 2021 рік – 33,6 %.

- питома частка вантажообігу, виконаного автотранспортними підприємствами, відносно загального його обсягу по Україні становить по роках відповідно: 2017 рік – 2,1 %; 2018 рік – 2,1 %; 2019 рік – 1,8 %; 2020 рік – 2,2 %.

Результати аналізу питомої частки вантажообігу, виконаного автотранспортними підприємствами, по регіонах України у 2021 році, представлені на рис. 2.

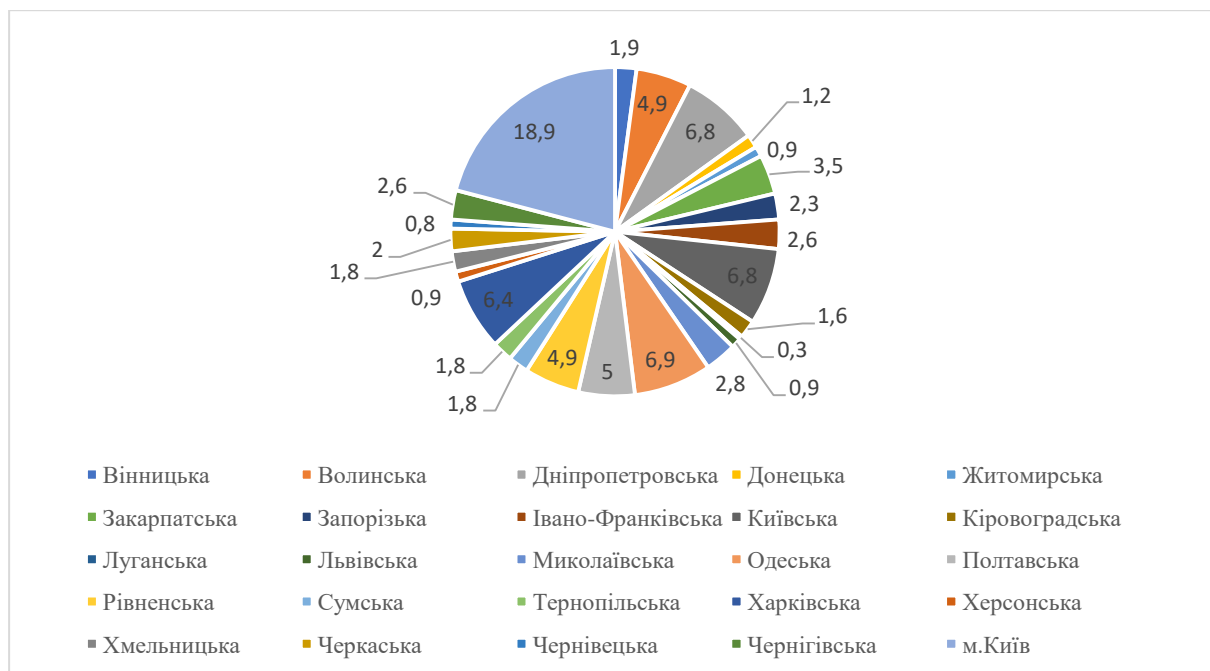

Рис. 2. Питома вага вантажообігу автотранспортних підприємств за регіонами в 2021 році

Маючи за основу значення вантажообігу і обсягу перевезення вантажів автомобільним транспортом в цілому і автотранспортними підприємствами зокрема, можна визначити середню відстань перевезення однієї тонни вантажу.

Графічна інтерпретація розрахованих даних наведена на рис. 3.

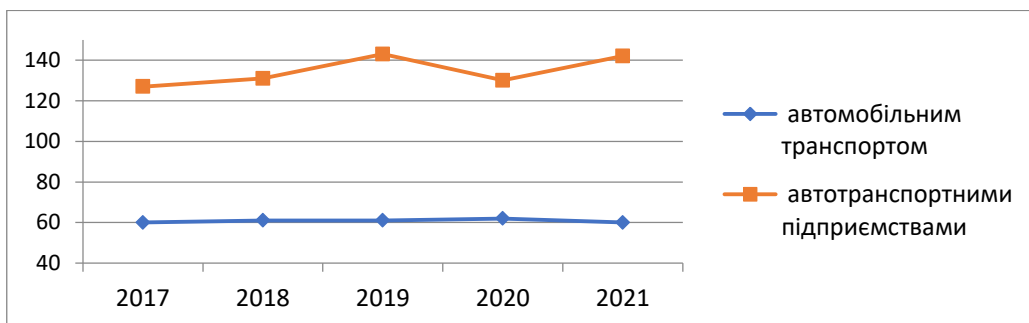

Рис. 3. Динаміка зміни середньої відстані перевезення однієї тонни вантажу

Аналізуючи отримані результати, можна прийти до висновку, що на протязі розглянутого періоду величина середньої відстані перевезення однієї тонни вантажу для автомобільного транспорту загалом має значення в межах від 60 кілометрів до 62 кілометрів, а для автотранспортних підприємств – від 127 кілометрів до 143 кілометрів.

Не менш важливим є розгляд ще одного результуючого техніко-експлуатаційного показника – загального пробігу автотранспортних засобів.

Відомості про нього в регіональному розрізі, а також в залежності від того, яке пальне використовували вантажні автомобілі для його здійснення, наведені в таблиці 2.

Таблиця 2 - Загальний пробіг вантажних автомобілів підприємств і організацій за 2021 рік

Регіон	Загальний пробіг	У тому числі пробіг з вантажем	Із загального пробігу – пробіг, який виконано	
			на бензині	на дизельному пальному
1. Вінницька область	185738,3	108843,1	9710,3	166167,4
2. Україна	6258757,8	3889921,2	425186,1	5470718,7

Аналізуючи дані табл. 2, можна зробити наступні висновки:

- загальний пробіг вантажних автомобілів у Вінницькій області становить 2,97 % від загального пробігу вантажних автомобілів по Україні;

- питома частка пробігу з вантажем, виконаного вантажними автомобілями у Вінницькій області, відносно загальної його величини по Україні становить 2,79 %;

- коефіцієнт використання пробігу вантажними автомобілями у Вінницькій області має значення 0,586, а по Україні – 0,621.

Висновки

Розгляд і аналіз основних показників роботи автомобільних вантажних перевізників (юридичних та фізичних осіб) у Вінницькій області, виконаний на основі статистичних даних, свідчить про те, що на протязі розглянутого періоду спостерігається тенденція до їх сталості і покращення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Україна. Закон. Про автомобільний транспорт. В редакції Закону № 3492-IV від 23.02.2006 р. (із змінами від 24.02.2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>, вільний. (Дата звертання 04.02.2025). – Назва з екрана.

2. Перелік і чисельність компаній за КВЕД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://catalog.youcontrol.market/vinnyska-oblast>, вільний. (Дата звертання 25.02.2025). – Назва з екрана.

3. І. Петренко, О. Вишнеvsька. Транспорт України. Статистичний збірник 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/10/zb_Trans_22.pdf, вільний. (Дата звертання 04.03.2025). – Назва з екрана.

Варчук Вячеслав Володимирович – асистент кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vvvarchuk@vntu.edu.ua.

Мельник Світлана Сергіївна – студентка групи ІТТ – 23мсз, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: svitlana14melnik@gmail.com.

Varchuk Vyacheslav Volodymyrovych – Assistant Professor, Department of Automobiles and Transport Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vvvarchuk@vntu.edu.ua.

Melnyk Svitlana Serhiivna – Student, Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: svitlana14melnik@gmail.com.